

**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**

**Філологічний факультет**

**Кафедра сучасної української мови**

**СИЛАБУС**

навчальної дисципліни

**Сучасна українська мова з практикумом**

обов'язкова

**Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»**

**Спеціальність 013 «Початкова освіта»**

**Галузь знань 01 «Освіта/педагогіка»**

**Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)**

**Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи**

**Мова навчання: українська**

**Розробник:** Теслицька Галина Іллівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасної української мови

**Профайл викладача:** <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=owM-s4EAAAAJ>

**Контактний тел.** +380980636944

**E-mail:** [g.teslitska@chnu.edu.ua](mailto:g.teslitska@chnu.edu.ua)

**Сторінка курсу в Moodle** <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1431>

**Консультації** Онлайн-консультації: (за домовленістю)

Очні консультації: четвер 13.00 – 14.20

### 1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Сучасна українська мова з практикумом» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін підготовки бакалавра спеціальності «Початкова освіта». Вона забезпечує формування у здобувачів вищої освіти загального уявлення про особливості функціонування мови, спрямована на активізацію й поглиблення засвоєних норм літературної мови; на вироблення вмінь користуватися ними в різноманітних практичних мовленнєвих сферах; покликана допомогти оволодіти фонетичними, лексичними, морфологічними, синтаксичними та стилістичними нормами української літературної мови в її усній і писемній формах; забезпечує розвиток необхідних практичних знань й вироблення навичок орфографічної та пунктуаційної вправності, вдосконалення мовленнєвої, комунікативної компетенцій, які є складником кваліфікованої професійної діяльності особистості у приватній, суспільній, професійній та освітній сферах спілкування.

**2. Мета навчальної дисципліни:** формувати комунікативно компетентну національно-мовну особистість; виховати розуміння потреби вивчення і постійного удосконалення української мови; сприяти розвитку духовних цінностей студентів та підвищувати рівень мовленнєвої культури майбутніх вчителів початкових класів; розширити знання здобувачів вищої освіти з основних понять фонетики, лексикології, морфології і синтаксису української мови; повторити й закріпити правила правопису слів та систему розділових знаків і їх застосування у межах речення; виробити навички правильного лінгвістичного аналізу слів та речень на уроках української мови в початковій школі.

**3. Пререквізити.** Базові з знання з української мови.

### 4. Результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

| <b>Загальні компетентності</b>            |   |
|---|---|
| <b>ЗК-1.</b>                              | Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.   |
| <b>Спеціальні (фахові) компетентності</b> |   |
| <b>СК-1.</b>                              | Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами (усною та писемною формами), демонструвати навички нормативного літературного мовлення в різних сферах особистої й професійно-педагогічної комунікації.  |
| <b>СК-3.1.</b>                            | <i>Мовно-літературна компетентність.</i> Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу мовно-літературної освітньої галузі та її окремих змістових ліній. |
| <b>Програмні результати навчання:</b>     |   |
| <b>ПР-01</b>                              | Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу,  |

|              |  |
|--------------|--|
|              | представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.  |
| <b>ПР-04</b> | Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів. |

Після вивчення курсу студенти повинні:

**знати:**

- теоретичні основи з основних розділів сучасної української літературної мови;
- лексичні, морфологічні, синтаксичні та стилістичні особливості сучасної української мови;
- правила і принципи сучасної комунікації;
- відповідну наукову термінологію, що передбачена при засвоєнні навчальної дисципліни;

**вміти:**

- здійснювати фонетичний, лексичний, морфологічний, синтаксичний та стилістичний аналіз мовних явищ;
- виокремлювати усі мовні одиниці у мовленнєвому потоці та аналізувати їх за схемами мовознавчого аналізу;
- визначати риси мовних явищ, розрізняти їхні ознаки, причини виникнення і тенденції функціонування;
- досконало володіти усним і писемним мовленням, вміти висловлювати свою думку, обґрунтовувати власні судження і міркування;
- доречно застосовувати набуті знання, уміння і навички в конкретній комунікативній ситуації, зокрема пов'язаній з педагогічним спілкуванням.

## 5. Опис навчальної дисципліни

### 5.1. Загальна інформація

| Назва навчальної дисципліни: «Сучасна українська мова з практикумом» |                |         |           |       |                 |           |             |             |                   |                        |                           |
|--|----------------|---------|-----------|-------|-----------------|-----------|-------------|-------------|-------------------|------------------------|---------------------------|
| Форма навчання   | Рік підготовки | Семестр | Кількість |       | Кількість годин |           |             |             |                   |                        | Вид підсумкового контролю |
|  |                |         | кредитів  | годин | лекції          | практичні | семінарські | лабораторні | самостійна робота | індивідуальні завдання |                           |
| Денна  | 1              | 1       | 3         | 90    | -               | 45        |             |             | 45                |                        | залік                     |
| Заочна   | 1              | 1       | 3         | 90    | -               | 12        |             |             | 78                |                        | залік                     |

### 5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем  | Кількість годин |              |   |     |     |      |              |              |    |     |     |      |   |
|--|-----------------|--------------|---|-----|-----|------|--------------|--------------|----|-----|-----|------|---|
|  | денна форма     |              |   |     |     |      | Заочна форма |              |    |     |     |      |   |
|  | усь<br>го       | у тому числі |   |     |     |      | усь<br>ого   | у тому числі |    |     |     |      |   |
|  |                 | л            | п | лаб | інд | с.р. |              | л            | п  | лаб | інд | с.р. |   |
| 1  | 2               | 3            | 4 | 5   | 6   | 7    | 8            | 9            | 10 | 11  | 12  | 13   |   |
| <b>Змістовий модуль 1.</b>   |                 |              |   |     |     |      |              |              |    |     |     |      |   |
| <b>Фонетика і фонологія. Графіка і орфографія.</b>   |                 |              |   |     |     |      |              |              |    |     |     |      |   |
| <b>Лексикологія, фразеологія та основи словотворення.</b>  |                 |              |   |     |     |      |              |              |    |     |     |      |   |
| <b>Тема 1.</b> Звукова система СУМ. Історичні чергування звуків.   | 4               |              | 2 |     |     | 2    | 4            |              | 1  |     |     |      | 3 |
| <b>Тема 2.</b> Зміни звуків у мовленнєвому потоці. Асимілятивно-дисимілятивні явища, спрощення.                        | 4               |              | 2 |     |     | 2    | 4            |              | 1  |     |     |      | 3 |
| <b>Тема 3.</b> Орфоепічні норми української мови. Евфонічні чергування   | 4               |              | 2 |     |     | 2    | 4            |              |    |     |     |      | 4 |
| <b>Тема 4.</b> Графіка. Орфографія української мови. Правописні норми 2019 р.  | 6               |              | 4 |     |     | 2    | 6            |              | 1  |     |     |      | 5 |
| <b>Тема 5.</b> Лексичне значення слова. Полісемія. Типи переносних значень.  | 4               |              | 2 |     |     | 2    | 4            |              |    |     |     |      | 4 |
| <b>Тема 6.</b> Основні семантичні категорії слів: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Фразеологія української мови. | 4               |              | 2 |     |     | 2    | 4            |              | 1  |     |     |      | 3 |

|  |           |  |           |  |  |           |           |  |           |  |           |
|--|-----------|--|-----------|--|--|-----------|-----------|--|-----------|--|-----------|
|  |           |  |           |  |  |           |           |  |           |  |           |
| <b>Тема 7.</b> Морфеміка як розділ мовознавства. Типи і класифікація морфем.                         | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  | 1         |  | 3         |
| <b>Тема 8.</b> Словотвірні засоби української мови. Способи словотворення.                           | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  |           |  | 4         |
| <b>Разом за ЗМ 1</b>   | <b>34</b> |  | <b>18</b> |  |  | <b>16</b> | <b>34</b> |  | <b>5</b>  |  | <b>29</b> |
| <b>Змістовий модуль 2.</b>   |           |  |           |  |  |           |           |  |           |  |           |
| <b>Граматика української мови. Морфологія і синтаксис.</b>   |           |  |           |  |  |           |           |  |           |  |           |
| <b>Тема 9.</b> Частиномовна класифікація слів. Іменник як частина мови                               | 6         |  | 2         |  |  | 4         | 6         |  | 1         |  | 5         |
| <b>Тема 10.</b> Прикметник, займенник, числівник як іменні частини мови.                             | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  |           |  | 4         |
| <b>Тема 11.</b> Дієслово. Типи дієслівних форм. Граматичні категорії дієслова.                       | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  | 1         |  | 3         |
| <b>Тема 12.</b> Прислівник як незмінна частина мови.   | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  |           |  | 4         |
| <b>Тема 13.</b> Граматичний статус службових частин мови. Вигук.                                     | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  | 1         |  | 3         |
| <b>Тема 14.</b> Синтаксис словосполучення. Типи підрядного зв'язку в словосполученні.                | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  |           |  | 4         |
| <b>Тема 15.</b> Просте речення. Головні і другорядні члени речення.                                  | 6         |  | 3         |  |  | 3         | 6         |  | 1         |  | 5         |
| <b>Тема 16.</b> Типологія односкладних речень в українській мові.                                    | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  |           |  | 4         |
| <b>Тема 17.</b> Просте ускладнене речення. Синтаксичні конструкції структурного ускладнення речення. | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  | 1         |  | 3         |
| <b>Тема 18.</b> Неповне речення. Контекстуальні, ситуативні та еліптичні речення.                    | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  |           |  | 4         |
| <b>Тема 19.</b> Складне речення. Типологія складних речень. Складне безсполучникове речення.         | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  | 1         |  | 3         |
| <b>Тема 20.</b> Складносурядні та складнопідрядні речення в українській мові.                        | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  |           |  | 4         |
| <b>Тема 21.</b> Принципи пунктуації української мови.  | 4         |  | 2         |  |  | 2         | 4         |  | 1         |  | 3         |
| <b>Разом за ЗМ 2</b>   | <b>56</b> |  | <b>27</b> |  |  | <b>29</b> | <b>56</b> |  | <b>7</b>  |  | <b>49</b> |
| <b>Усього годин</b>  | <b>90</b> |  | <b>45</b> |  |  | <b>45</b> | <b>90</b> |  | <b>12</b> |  | <b>78</b> |

### 5.2.1. Теми практичних занять

| № п/п | Назва теми  | Кількість годин |        |
|-------|---|-----------------|--------|
|       |   | Д.ф.н.          | З.ф.н. |
| 1.    | Звукова система СУМ. Історичні чергування звуків.   | 2               | 1      |
| 2.    | Зміни звуків у мовленнєвому потоці. Асимілятивно-дисимілятивні явища, спрощення.                        | 2               | 1      |
| 3.    | Орфоепічні норми української мови. Евфонічні чергування   | 2               |        |
| 4.    | Графіка. Орфографія української мови. Правописні норми 2019 р.  | 4               | 1      |
| 5.    | Лексичне значення слова. Полісемія. Типи переносних значень.  | 2               |        |
| 6.    | Основні семантичні категорії слів: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Фразеологія української мови. | 2               | 1      |
| 7.    | Морфеміка як розділ мовознавства. Типи і класифікація морфем.   | 2               | 1      |
| 8.    | Словотвірні засоби української мови. Способи словотворення.   | 2               |        |
| 9.    | Частиномовна класифікація слів. Іменник як частина мови   | 2               | 1      |
| 10.   | Прикметник, займенник, числівник як іменні частини мови.  | 2               |        |
| 11.   | Дієслово. Типи дієслівних форм. Граматичні категорії дієслова.  | 2               | 1      |
| 12.   | Прислівник як незмінна частина мови.  | 2               |        |
| 13.   | Граматичний статус службових частин мови. Вигук.  | 2               | 1      |
| 14.   | Синтаксис словосполучення. Типи підрядного зв'язку в словосполученні.                                   | 2               |        |
| 15.   | Просте речення. Головні і другорядні члени речення.   | 3               | 1      |
| 16.   | Типологія односкладних речень в українській мові.   | 2               |        |
| 17.   | Просте ускладнене речення. Синтаксичні конструкції структурного ускладнення речення.                    | 2               | 1      |
| 18.   | Неповне речення. Контекстуальні, ситуативні та еліптичні речення.                                       | 2               |        |
| 19.   | Складне речення. Типологія складних речень. Складне безсполучникове речення.                            | 2               | 1      |
| 20.   | Складносурядні та складнопідрядні речення в українській мові.   | 2               |        |
| 21.   | Принципи пунктуації української мови.   | 2               | 1      |
|       | <b>Разом</b>  | 45              | 12     |

### 5.2.2. Зміст завдань для самостійної роботи

| № п/п | Назва теми   | Кількість годин |        |
|-------|--|-----------------|--------|
|       |  | Д.ф.н.          | З.ф.н. |
| 1.    | Звукова система СУМ. Історичні чергування звуків.                                | 2               | 3      |
| 2.    | Зміни звуків у мовленнєвому потоці. Асимілятивно-дисимілятивні явища, спрощення. | 2               | 3      |
| 3.    | Орфоепічні норми української мови. Евфонічні чергування                          | 2               | 4      |
| 4.    | Графіка. Орфографія української мови. Правописні норми 2019 р.                   | 2               | 5      |

|     |   |    |    |
|-----|---|----|----|
| 5.  | Лексичне значення слова. Полісемія. Типи переносних значень.  | 2  | 4  |
| 6.  | Основні семантичні категорії слів: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Фразеологія української мови. | 2  | 3  |
| 7.  | Морфеміка як розділ мовознавства. Типи і класифікація морфем.   | 2  | 3  |
| 8.  | Словотвірні засоби української мови. Способи словотворення.   | 2  | 4  |
| 9.  | Частиномовна класифікація слів. Іменник як частина мови   | 4  | 5  |
| 10. | Прикметник, займенник, числівник як іменні частини мови.  | 2  | 4  |
| 11. | Дієслово. Типи дієслівних форм. Граматичні категорії дієслова.  | 2  | 3  |
| 12. | Прислівник як незмінна частина мови.  | 2  | 4  |
| 13. | Граматичний статус службових частин мови. Вигук.  | 2  | 3  |
| 14. | Синтаксис словосполучення. Типи підрядного зв'язку в словосполученні.                                   | 2  | 4  |
| 15. | Просте речення. Головні і другорядні члени речення.   | 3  | 5  |
| 16. | Типологія односкладних речень в українській мові.   | 2  | 4  |
| 17. | Просте ускладнене речення. Синтаксичні конструкції структурного ускладнення речення.                    | 2  | 3  |
| 18. | Неповне речення. Контекстуальні, ситуативні та еліптичні речення.                                       | 2  | 4  |
| 19. | Складне речення. Типологія складних речень. Складне безсполучникове речення.                            | 2  | 3  |
| 20. | Складносурядні та складнопідрядні речення в українській мові.   | 2  | 4  |
| 21. | Принципи пунктуації української мови.   | 2  | 3  |
|     | <b>Разом</b>  | 45 | 78 |

## 6. Система контролю та оцінювання

### Форми і методи навчання.

Вивчення курсу передбачає застосування таких методів:

1) за джерелом інформації: словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія; наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні: обговорення проблемних питань, виконання практичних та тестових завдань;

2) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

3) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, продуктивні, пошукові;

4) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів.

5) методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Курс «Сучасна українська мова з практикумом» передбачає такі **форми навчання**: на практичних (практичні роботи, дискусії), контрольних роботах за окремими темами (тестування, виступи, презентації); самостійних роботах (лінгвістичний словник, папка із редактованими документами); на консультаціях (захист індивідуальних завдань (презентацій, рефератів, перевірка виконання практичних робіт (вправ); під час перевірки домашніх завдань.

## Види та форми контролю

**Поточний контроль:** здійснюють на заняттях через:

- виконання практичних завдань та модульних контрольних робіт;
- індивідуальну та групову (в парах і групах) роботу;
- фронтальне усне опитування, перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;
- бліц-опитування;
- письмові самостійні роботи (реферати, доповіді тощо);
- практичні, індивідуальні та самостійні завдання;
- розв'язання проблемних і творчих завдань;
- взаємоконтроль студентів у парах і групах;
- тестові завдання;
- оцінювання домашніх завдань;
- діагностика результатів самостійної роботи;
- проведення модульних контрольних робіт.

**Вид семестрового контролю:** модульна контрольна робота, залік. Результати навчальної діяльності студентів у межах кожного змістового модуля оцінюють максимально в **30 балів**, контрольного модуля (заліку) – **40 балів**.

## 7. 2. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів з курсу здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (заліку).

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмовий матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту, написання реферату, створення лінгвістичного словника, створення презентації, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни.

При комплексній оцінці успішності викладач визначає види робіт і критерії оцінювання з урахуванням особливостей навчальної дисципліни, обсягу годин, відведених навчальним планом, контингенту студентів.

*Критерії оцінювання:*

1. При усних відповідях:
  - повнота розкриття питання;
  - логіка викладення, культура мовлення;
  - упевненість, аргументованість та емоційність;
  - використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
  - аналітичні міркування, умінь робити порівняння, висновки.
2. При виконанні письмових завдань:
  - мовна грамотність
  - повнота розкриття питання;
  - цілісність, системність, логічна послідовність, умінь формулювати висновки;
  - акуратність оформлення документа та письмової роботи.

Оцінювання виконання студентами окремих елементів тем проводиться: на практичних (практичні завдання, обговорення), контрольних роботах за окремими темами, тестування,



виступи, презентації); самостійних роботах (лігвістичний словник); на консультаціях (захист індивідуальних завдань (презентацій, рефератів).

Для консультування студентів із виконання індивідуальних і домашніх завдань, контрольних робіт, їх підготовки до поточного оцінювання знань (відповідно до розкладів занять та консультацій викладача) передбачаються індивідуальні та групові консультації.

### Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

| Оцінка за національною шкалою | Оцінка за шкалою ECTS |   |
|-------------------------------|-----------------------|---|
|                               | Оцінка (бали)         | Пояснення за розширеною шкалою                      |
| Зараховано                    | A (90-100)            | відмінно  |
|                               | B (80-89)             | дуже добре  |
|                               | C (70-79)             | добре   |
|                               | D (60-69)             | задовільно  |
|                               | E (50-59)             | достатньо   |
| Незараховано                  | FX (35-49)            | (незадовільно)<br>з можливістю повторного складання |
|                               | F (1-34)              | (незадовільно)<br>з обов'язковим повторним курсом   |

### 7.3. Розподіл балів, які отримують студенти

#### Залік

| Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота) |    |    |    |    |    |    |    |
|---|----|----|----|----|----|----|----|
| Змістовий модуль №1                                 |    |    |    |    |    |    |    |
| T1  | T2 | T3 | T4 | T5 | T6 | T7 | T8 |
| 2   | 3  | 3  | 3  | 3  | 3  | 3  | 2  |

| Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота) |     |     |     |     |     |     |     |     |     |     |     |     |
|---|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|
| Змістовий модуль №2                                 |     |     |     |     |     |     |     |     |     |     |     |     |
| T9  | T10 | T11 | T12 | T13 | T14 | T15 | T16 | T17 | T18 | T19 | T20 | T21 |
| 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 2   |

| Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота) |                      | Кількість балів (залікова робота) | Сумарна к-ть балів |
|---|----------------------|-----------------------------------|--------------------|
| Змістовий модуль №1                                 | Змістовий модуль № 2 |                                   |                    |
| 22  | 38                   | 40                                | 100                |

T1, T2– теми змістових модулів.

## 8. Рекомендована література

### Основна

1. Бодик О., Рудакова Т. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. К.: центр навчальної літератури, 2019. 416 с.
2. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова : Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія / Навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2006. С.282-289.
3. Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови. К.: «Пульсари», 2004.
4. Пазяк О.М., Сербенська О.А. Українська мова: Практикум: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2000.
5. Стахів М., Крохмальна Г. Сучасна українська літературна мова з практикумом. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 456 с.
6. Український правопис / Національна академія наук України. Київ, 2019. 391 с.
7. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова. К.: Літера, 2000.
8. Шкурятяна Т., Шевчук С. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: Навч. посіб. К.: Вища школа, 2007. 823с.
9. Ющук І. П. Українська мова. К.: Либідь, 2003.

### Допоміжна

1. Авдеева С. Морфологічна парадигма української мови. *Українська мова*. 2003. №3-4.
2. Авраменко О. Нові підходи до оцінювання власного висловлення учня. *Українська мова й література в сучасній школі*, 2013. №2. С. 20–23.
3. Білобрицька І. Орфоепія сучасної української літературної мови. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах*, 2009. №2. С.79–88.
4. Білокінь Н. Частка як службова частина мови. Розряди часток за значенням. *Дивослово*, 2012. №9. С.12–15.
5. Бойчук Т. Синтаксис і пунктуація простого речення. *Дивослово*, 2010. №10. С.20–22.
6. Бондаренко Н. Правописні поняття як базові у формуванні правописної компетентності учні. *Українська мова і література в школі*, 2012. №4.
7. Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: Навчальний посібник. Львів: Світ, 2005.
8. Дудик П.С., Литовченко В.М. Сучасна українська мова. Завдання і вправи. К.: Академія, 2007.
9. Житар І. Українська мова : Синтаксис і пунктуація. Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. 240 с.
10. Козачук Г. О., Шкурятяна Н. Г. Практичний курс української мови: Навч. посібник. К.: Вища школа, 1993. 367 с.
11. Романюк Т. М. Сучасна українська мова з практикумом. Частина 1. Морфологія: Навчально-методичний посібник. Чернівці: Книги ХХІ, 2013. 172 с.
12. Романюк Т. М. Сучасна українська мова з практикумом. Частина 2. Морфологія: Навчально-методичний посібник. Чернівці: Книги ХХІ, 2014. 108 с.

### Словники

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., доповн. та CD) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. 1736 с.
2. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. К. : Рідна мова, 2000. 351 с.;
3. Граматичний словник української літературної мови. Словозміна: Близько 140 000 тис. слів / Відп. ред. Н.Ф.Клименко. Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2011. 760 с.

4. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? : словник-довідник. К. : Наук. думка, 2004. 203 с.
5. Ілюстрований фразеологічний словник для дітей. Харків: Чайка, 2013. 96 с.
6. Культура української мови. Довідник / За ред. В. Русанівського. К., 1990.
7. Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П. Власні імена людей : словник-довідник. К. : Наук. думка, 1996. 336 с.
8. Словник труднощів української мови : Біля 15 000 слів / За ред. С. Я. Єрмоленко. К. : Рад. шк., 1989. 336 с.
9. Український орфографічний словник / За ред. В. М. Русанівського. К. : Довіра, 2006. 940 с.
10. УСЕ: Універсальний словник-енциклопедія / Кер. проекту О. Коваль. К.: Всеуито, Львів: Атлас, 2001. 1576 с.
11. Фразеологічний словник української мови: у 2-х книгах. Ін-т. укр. мови НАН України. К.: Наук.думка, 1993.
12. Фразеологічний словник. К.: Національний книжковий проект, 2010. 176с.
13. Шевчук С. В. Разом, окремо, через дефіс : словник-довідник. К., 2003. 416 с.

### **Електронні інформаційні ресурси**

1. <http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/>
2. <http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>
3. <http://slovopedia.org.ua/35/53392-0.html>
4. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
5. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
6. <http://litton.org.ua/orfografiya/xochu-buti-gramotnim>
7. <http://osvita.ua>
8. <https://goroh.pp.ua/>